

Getunnelde katheter

informatie voor patiënten

INLEIDING	3
WAT IS EEN GETUNNELDE KATHETER?	4
VOORDELEN VAN EEN GETUNNELDE KATHETER	5
PLAATSEN VAN EEN GETUNNELDE KATHETER	6
VERZORGING VAN DE INSNEDE	7
ONDERHOUD VAN DE GETUNNELDE KATHETER	8
MOGELIJKE PROBLEMEN MET DE KATHETER	9
VERWIJDEREN VAN EEN GETUNNELDE KATHETER	12
SPORTEN EN REIZEN MET EEN GETUNNELDE KATHETER	12
NUTTIGE TELEFOONNUMMERS	14
ANDERE VRAGEN OVER UW KATHETER	14

De behandeling van uw ziekte maakt het veelvuldig aanprikken van de bloedbaan noodzakelijk. Een getunnelde katheter is daarvoor het meest geschikt: die katheter blijft ter plaatse voor de volledige duur van uw behandeling. In deze brochure vindt u informatie terug over de getunnelde katheter.

Aarzel niet om een arts of verpleegkundige aan te spreken als u nog vragen heeft. Zij zijn altijd bereid om bijkomende uitleg te geven.

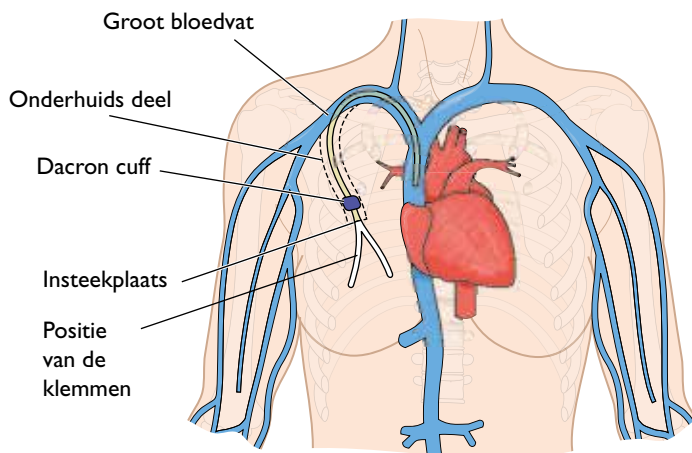
Referentieteam intraveneuze katheterzorg

WAT IS EEN GETUNNELDE KATHETER?

De getunnelde katheter is vervaardigd uit silicone en bestaat uit een extern en een intern gedeelte.

Het **inwendige deel** van de katheter bevindt zich in een centrale ader (vene) vlak voor het hart. Het middelste deel van de katheter loopt doorheen een onderhuidse tunnel en is voorzien van een verdikking of 'cuff' (gemaakt uit het materiaal Dacron). Die cuff zorgt voor een goede fixatie van de katheter in het onderhuidse vetweefsel: zo blijft de katheter op zijn plaats en schuift hij niet verder naar binnen of buiten.

Het **uitwendige deel** van de katheter bevindt zich buiten het lichaam en is voorzien van een klemmetje en een aanzetstuk, waarop infuusleidingen aangeschakeld kunnen worden.

Voorbeeld van een implantatieplaats van een getunnelde katheter

De getunnelde katheter is verkrijgbaar in verschillende versies. De lengte, de diameter en het aantal buisjes (lumina) worden bepaald in functie van uw behandeling.

VOORDELEN VAN EEN GETUNNELDE KATHETER

Enerzijds is dit type katheter geschikt voor de toediening van uw therapie: dankzij een getunnelde katheter verloopt de toediening van medicatie vlotter. Anderzijds laat een getunnelde katheter toe dat bloed vlot en pijnloos kan worden afgenomen. De meeste bloedstalen kunnen via dit systeem worden afgenomen. Het afnemen van bloed via een ader, in de arm bijvoorbeeld, blijft vanzelfsprekend altijd mogelijk.

Door het gebruik van de getunnelde katheter blijven de oppervlakkig gelegen aders gespaard en wordt de therapie via een dieper gelegen, grote ader toegediend.

De producten worden zo onmiddellijk sterk verdund zonder nadelige effecten op de bloedvatwand.

PLAATSEN VAN EEN GETUNNELDE KATHETER

De plaatsing van een getunnelde katheter gebeurt in de operatiezaal, meestal onder lokale verdoving. Bij kinderen gebeurt de ingreep onder algemene verdoving.

De getunnelde katheter wordt gewoonlijk geplaatst ter hoogte van de borstkas. De katheter wordt in een groot bloedvat ingebracht en opgeschoven totdat de tip zich net boven het hart bevindt. De ingreep duurt ongeveer 60 minuten.

Na het plaatsen van een getunnelde katheter heeft u op de borstkas, onder het sleutelbeen, een **insteekplaats** waarlangs de katheter het lichaam verlaat en een insnede in de hals.

Het is mogelijk dat u de dagen na de ingreep wat pijn of een ongemakkelijk gevoel hebt ter hoogte van de insnijding, aan uw hals of schouder. U mag daarvoor een pijnstiller nemen op basis van paracetamol (bijvoorbeeld Dolprone®, Dafalgan®, Perdolan Mono® enzovoort).

Neem zeker **geen** pijnstillers op basis van acetylsalicylzuur (bijvoorbeeld Aspirine®, Aspegic®, Aspro® enzovoort).

Vermijd dat er getrokken wordt aan de katheter.

VERZORGING VAN DE INSNEDE

De wonde in de hals en de insteekplaats van de katheter moeten binnen 24 tot 48 uur na de plaatsing opnieuw verzorgd en afgedekt worden met een [steriel verband](#).

Als er vocht uit de insnede sijpelt, wordt de wonde dagelijks verzorgd.

Als er geen lekkage of nabloeding optreedt (droge, gesloten wonde) wordt de insteekplaats afgedekt met een doorzichtig, waterafstotend verband, zoals Tegaderm®.

Omdat een getunnelde katheter vaak geplaatst wordt bij patiënten met een verminderde immuniteit, is een aseptische verzorging zeer belangrijk.

Bij kinderen is daarom de aanwezigheid van een tweede persoon tijdens de verzorging gewenst.

In normale omstandigheden worden de uitwendige knooppjes van de hechtingen na 10 tot 14 dagen verwijderd. De onderhuidse hechtingsdraad verdwijnt na verloop van tijd. Zodra de insnede volledig genezen en droog is, is wondverzorging aan de hals niet meer nodig.

ONDERHOUD VAN DE GETUNNELDE KATHETER

Het **katheterverband en de StatLock®** moeten wekelijks vervangen worden. Als het vochtig, los of zichtbaar bevuild is, moet het eerder vervangen worden. De insteekplaats en de ruime omgeving (alles wat onder het verband komt te zitten) moeten worden ontsmet met een alcoholische oplossing (bijvoorbeeld Chloorhexidine 2% in alcohol).

De katheter zal de **eerste 8 weken extra gefixeerd** worden door middel van een StatLock®. Dat is een klevend fixatiesysteem dat voorkomt dat de katheter naar binnen of buiten beweegt. Na 8 weken is de cuff (stofje rond de katheter) onderhuids ingegroeid, waardoor een StatLock® niet meer nodig is.

Indien de katheter niet in gebruik is, moet elk buisje (lumen) van de katheter eenmaal per week pulserend gespoeld worden met een fysiologische zoutoplossing (NaCl 0.9%). Dat kan ofwel door de thuisverpleegkundige gebeuren, ofwel tijdens een consultatie in het ziekenhuis.

MOGELIJKE PROBLEMEN MET DE KATHETER

❶ Beschadiging van het uitwendig gedeelte van uw getunnelde katheter

Als er lekkage optreedt door een beschadiging in het uitwendige deel van de getunnelde katheter, moet dat zo snel mogelijk worden hersteld om infectie te voorkomen.

- Gebruik de katheter niet meer.
- Zet de klem op de katheter tussen het beschadigde deel en de huid en zet de klem dicht, ook als dit betekent dat de klem dan op het smalle deel van de katheter moet worden gezet. Dit om te voorkomen dat er tijdens inademing lucht in de katheter wordt aangezogen of dat er via de beschadiging bloed uitsijpelt.
- Pak het beschadigde deel in met steriele kompressen, gedrenkt in een alcoholische oplossing en fixeer dit goed met kleefpleister. Dit om te voorkomen dat er bacteriën in de katheter terechtkomen. Een getunnelde katheter kan meestal hersteld worden zonder dat er een volledige nieuwe katheter moet worden geplaatst.
- Maak tijdens de werkuren (8.30 – 16 uur) zo snel mogelijk een afspraak met het katheterteam op tel. 016 34 08 64 of kom na de kantooruren of tijdens zon- en feestdagen naar de spoedgevallendienst.

❷ De katheter is verschoven

Als de getunnelde katheter gedeeltelijk naar buiten is geschoven, dan mag het uitgegleden deel van katheter nooit opnieuw naar binnen worden geduwd. U kunt de inwendige kathetertippositie in de bloedbaan op een eenvoudige manier controleren. Wanneer u aan- en afscha-

kelt, aspireert u een beetje bloed, waarna u de katheter opnieuw spoelt. De katheter kunt u spoelen met de voor-ge vulde spuiten (= salinespuiten) ofwel trekt u zelf 10 ml NaCl 0,9% op in een spuit.

Bij een getunnelde katheter is het niet nodig bloed te aspireren bij elk aan- en afschakelmoment. Wanneer u vermoedt dat uw getunnelde katheter is verschoven, neemt u zo snel mogelijk contact op met het katheterteam op tel. 016 34 08 64 of kom na de kantooruren of tijdens zon- en feestdagen naar de spoedgevallendienst.

③ Roodheid, zwelling, etter of pijn ter hoogte van de insteekplaats

Neem steeds contact op met het katheterteam tijdens de werkuren (8.30 - 16 uur) op tel. 016 34 08 64. Bij uitgesproken klachten buiten de kantooruren komt u naar de spoedgevallendienst.

④ Weerstand bij het spoelen van de katheter of tijdens het inlopen van de therapie

- Als de therapie trager inloopt en niet leegraakt op het normale tijdstip.
- Als het doorspoelen van de katheter bij het aan- en afkoppelen niet meer gaat of als het meer moeite kost om de katheter door te spoelen.
Dit kan veroorzaakt worden door de infuusleiding (knik, filter in de leiding, gesloten klemmen ...) of de katheter (gesloten klem, katheterprobleem ...).

Wat doen?

- Tijdens het inlopen van de therapie – als de therapie trager inloopt of niet leeg raakt op het tijdstip dat u normaal de katheter afsluit:

- Check zelf of de infuusleiding of de katheter niet geknikt zit.
- Controleer de positie van de rolklem en de katheterklem. Staat die open?
- Staat de debietregelaar correct ingesteld?
- Spoel met 10 ml NaCl 0,9% of één salinespuit extra via de infuusleiding of langs een driewegkraan, of bij het afkoppelen.

Als alle acties zonder resultaat blijven, hou dan de verpakking van de infuusleiding en eventueel de debietregelaar bij. De gegevens op de verpakking geeft u dan het best rechtstreeks door aan de ziekenhuisapotheek (in het geval dat u voeding via de katheter krijgt). Contacteer dan het katheterteam (tel. 016 34 08 64) tijdens de kantooruren (8.30 - 16 uur).

• **Bij het afsluiten van de katheter:**

- Als u merkt dat het doorspoelen van de katheter moeizamer verloopt, spoel dan met één of meerdere salinespuiten extra. Gebruik tijdens het spoelen nooit extra druk.
- Als de therapie niet meer inloopt of de katheter niet meer door te spoelen is.

Check de volgende items of laat u daarin bijstaan door de thuisverpleegkundige:

- Check zelf of de infuusleiding of de katheter niet geknikt zit.
- Controleer de positie van de rolklem, de katheterklem en de debietregelaar.
  - ✓ Staan alle klemmen open?
  - ✓ Staat de debietregelaar correct ingesteld?

Als alle acties zonder resultaat blijven, contacteer dan zo snel mogelijk het katheterteam (tel. 016 34 08 64) tijdens de werkuren (8.30 - 16 uur) of kom buiten de kantooruren naar de spoedgevallendienst

VERWIJDEREN VAN EEN GETUNNELDE KATHETER

De getunnelde katheter kan ter plaatse blijven voor de volledige duur van uw behandeling. Het verwijderen van een getunnelde katheter gebeurt altijd in het ziekenhuis. De procedure zal niet plaatsvinden in een operatiezaal, maar kan op de patiëntenkamer. Als dat nodig of gewenst is, kan er lokale verdoving geven worden, zodat de verwijdering minder pijnlijk is.

SPORTEN EN REIZEN MET EEN GETUNNELDE KATHETER

SPORTEN

Een getunnelde katheter vormt meestal geen belemmering om te sporten. Toch moet u opletten met watersporten en contactsporten. Er mag namelijk geen water aan het insteekpunt komen, want dat verhoogt het risico op infectie. Bij contactsporten moet u opletten dat er geen trekkrachten op de katheter komen, om te vermijden dat de katheter per ongeluk naar buiten glijdt.

REIZEN

De getunnelde katheter wordt overal ter wereld gebruikt. In vrijwel elk land kunt u ziekenhuisartsen vinden die ervaring hebben met dit systeem en u kunnen helpen.

VRIJE TIJD

Zolang de getunnelde katheter aanwezig is, moet u sauna en zonnebank vermijden. Ook zwemmen en baden wordt afgeraden omwille van een verhoogd risico op infectie. Het nemen van een douche is wel toegestaan.

NUTTIGE TELEFOONNUMMERS

In geval van problemen kunt u tijdens de kantooruren contact opnemen met:

X de verpleegkundigen van het referentieteam intraveneuze katheterzorg

- tel. 016 34 08 64
- e-mail intraveneuze_katheterzorg@uzleuven.be

X het secretariaat oncologische heilkunde

- tel. 016 34 68 32
- tel. 016 34 68 31
- tel. 016 34 68 29

ANDERE VRAGEN OVER UW KATHETER

Noteer hier vragen die u bij uw volgende afspraak bij de arts zeker wilt stellen. Wanneer u snel een antwoord nodig hebt voor uw katheterprobleem, kunt u natuurlijk altijd telefonisch contact opnemen met het ziekenhuis.

© juni 2019 UZ Leuven

Overname van deze tekst en illustraties is enkel mogelijk na toestemming van de dienst communicatie UZ Leuven.

Ontwerp en realisatie

Deze tekst werd opgesteld door de werkgroep intraveneuze katheterzorg in samenwerking met de dienst communicatie.

U vindt deze brochure ook op www.uzleuven.be/brochure/701014.

Opmerkingen of suggesties bij deze brochure kunt u bezorgen via communicatie@uzleuven.be.

Verantwoordelijke uitgever
UZ Leuven
Herestraat 49
3000 Leuven
tel. 016 33 22 11
www.uzleuven.be

 mynexuzhealth

Raadpleeg uw medisch dossier
via www.mynexuzhealth.be
of download de app

